

Værfts-Magazinet

Nr. 3

September 2013

12. årgang

Fredriksoern Værfts Venner

Fredriksvern Verfts Venner

Innhold:

- Forsidebilde: Gardens besøk på verftet
- Side 2: Innholdsfortegnelse og FVV formålsparagraf
- Side 3: Formanden har ordet og Redaksjonelt
- Side 4-5: HMKG besøker Stavern
- Side 6-7: Avslutning PHS 21. juni 2013
- Side 8-10: Åpning av modell «Soldathjemmet»
- Side 11: 50 års jubileum kull II 1962-63
- Side 12-13: Bilder fra sommeren på Verftet 2013
- Side 14-17: Prosjekt Kikut
- Side 18: Kommandørkaptein Johannes Frederik Zimmer
- Side 19: Kommandersersjantrommet Kaare Vagn Knudsen
- Side 20-22: Klipp fra arkivet
- Side 23: Annonse fra Sparebank 1
- Baksiden: Annonse om høstutstillingen

Våre hjemmesider finner du på
www.fvv.stavern.no
E-post: fvvstavern@hotmail.com

Foreningen - info

Fredriksvern Verfts Venner er en ideell organisasjon som ble stiftet 31. januar 2002. Foreningen skal arbeide for å bevare og forskjønne Fredriksvern verft med Stavern fort og blokkhusene, samt å formidle kunnskap om disse nasjonale kulturminners historiske og kulturelle betydning. Videre skal foreningen bidra til at Fredriksvern verft skal være en arena for kulturaktiviteter tilpasset bygningene og områdets historie og særpreg. Som et ledd i informasjonsarbeidet foretar foreningens medlemmer guiding på verftsområdet. Det er mulig å bestille guidede turer for grupper hele året. Henvendelser om dette kan gjøres til venneforeningen direkte enten til vår guidekoordinator eller via våre hjemmesider. Venneforeningen står også for driften av Galeimuseet i Galeiskur nr 16 og Luftforsvarsutstillingen i Kadettbrakka. Disse er åpnet for publikum på annonserte tider i sommerhalvåret, men kan åpnes for omvisning av grupper hele året. Foreningen utgir i tillegg et tidsskrift «Værfts-Magazinet» som bringer artikler og bilder knyttet til verftets mangeårige historie som forsvarsanlegg, samt aktuelle saker fra dagens Verft. Medlemskap i foreningen er åpent for alle.

Værfts-Magazinet:

Ansvarlig redaktør:

Jan Olav Eriksen

M: 916 10 785

j-o-erik@online.no

Leder redaksjonskomiteen:

Kjell R. Bugge

P: 33 11 66 18

M: 992 08 711

buggekjell@online.no

Redaksjonssekretær:

Jahn H. Schipsted

P: 33 11 43 95

M: 411 26 513

jahn.schipsted@hotmail.com

Redaksjonsmedarbeider:

Erling H. Halvorsen

M: 930 92 360

erling.halvorsen1@sf-nett.no

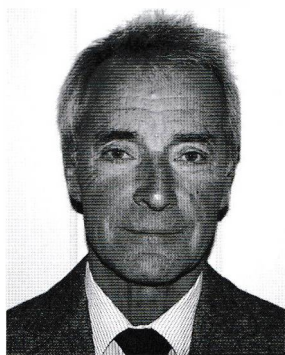
Redaksjonsmedarbeider:

Rune Sorlie

M: 900 19 145

ru-soerl@online.no

Formanden har ordet

En sommer er nok en gang over for oss alle, og høsten er i anmarsj. Vi på verftet har også i sommer opplevd stor interesse for hva vi har å vise frem. 1860 besøkende kan vi notere til våre museer og utstillinger. Dette er 800 flere enn i fjor. I tillegg har vi guidet i overkant av 400.

Tre omvisninger og kåseri ved tidligere kommandant, oberst Arne Hill-Jensen, og tidsriktig musikk ved Morten Bjørgan med solister fylte Kommandantboligen slik at vi siste gang måtte avise publikum fordi det var fullt.

Av nytt å vise frem denne gang åpnet vi i juni en modell av Soldathjemmet. Arne Naper, vår modellbygger, har igjen tilført historien om verftet en ytterligere dimensjon. I tillegg til Krigstidsmodellen gir denne siste modellen et komplett bilde av verftet i krigsårene 1940 – 45. I tillegg har vi i samme rom en fotomontasje fra samme tidsepoke som Venner av Gamle Stavern sammen med Rune Sørli har vært arkitektene bak. Meget beskrivende fotografier satt sammen på en profesjonell måte. Vi takker alle som står bak denne fine fotomontasjen.

Glade Dager i Stavern ble avsluttet med en fantastisk oppvisning av Hans Majestet Kongens Garde Musikk og- drillkorps inne på verftet. Vi i venneforeningen var en av arrangørene, og vi kunne med

stolthet ta imot all begeistring fra det fremmøtte publikum, som var i overkant av fem tusen sies det fra pålitelig hold.

Jeg nevnte i siste Værfts-Magazinet at vi er i gang med å forberede Grunnlovens 200 års jubileum i 2014. Larvik kommune er med oss, og med ordførers underskrift har vi anmodet Sjøforsvaret om at de støtter oss med bl. a et fartøy ved denne anledning. At Sjøforsvaret har historiske røtter i Stavern er sikkert. Jeg nevner bare: 4 representanter fra Sødefensjonen Stavern til Eidsvoll i 1814. Disse ble ledet av Kommandør Jens Schou Fabricius, kommandant på Verftet gjennom 13 år. Sammen med sekondløytnant Thomas Konow, med sine 17 år forsamlingens yngste, underoffiser Peter Jonson, og matros Even Thorsen. Det Konglige Søkadettkorps, forløperen til Sjøkrigsskolen, ble høytidelig innviet her 27. okt. 1817, og Marinemusikken etablert samme sted 1820. Tar man i tillegg med at Sjømilitære Samfund ble stiftet på orlogsstasjonen Fredriksvern i 1835, understreker vel dette Verftets betydning i den sjømilitære historie. Vi avventer med spenning hva Sjøforsvaret stiller opp med til sommeren.

Jeg vil på tampen rette en stor takk til alle som har stilt opp i sommer som vakter i museene eller som parkeringsvakter. Dette gjelder selvfølgelig også våre flaggere.

En riktig god høst til alle våre lesere.

*Med vennlig hilsen
Jan Olav Eriksen*

Redaksjonelt

Kjære leser!

Først må vi få lov til å ønske Rune Sørli velkommen tilbake som aktivt medlem av redaksjonskomiteen. Rune har tilbragt de siste årene i «utlendighet» nord i Vestfold, men er nå tilbake og vel etablert i Brunlaområdet.

Som dere vil se i denne utgivelsen av vårt «Magazin», så har vi nå gått over til å trykke i farger på flere sider. Dette vil høyne kvaliteten og vi mener at dette vil gi våre lesere en bedre leseopplevelse.

Opplevelser fra Fredriksvern verft er også blant de saker hva vi ønsker at våre lesere skal dele med oss når vi ber om å få tilsendt innlegg til Værfts-Magazinet. Redaksjonskomiteen foretar ikke noen siling om innholdet i det tilsendte er 100 % historisk korrekt – det innsenderens opplevelse av historien/opplevelsen vi formidler. Så får det heller våge seg at man kanskje har tatt feil av et navn eller et årstal.

Så derfor – vi i redaksjonskomiteen tar fortsatt imot innspill til innhold i Værfts-Magazinet. Vi håper at noen av dere fortsatt finner fram opplevelser fra Verftet dere ønsker å dele med oss, og tar dere tid til å skrive til oss med små eller store historier tilknyttet Fredriksvern.

Nyt en flott høst hvor du enn måtte befinne deg i landet.

Hilsen Redaksjonskomiteen

Hans Majestet Kongens Garde besøk til Fredriksvern Verft

Tekst: Kjell R. Bugge • Foto: Jahn Schipsted

Som et ledd i feiringen av foreningen Glade dagers 25 års jubileum besøkte Hans Majestet Kongens Garde drill – og musikk tropp Stavern lørdag 3. august 2013. Foreningen Fredriks-

vern Verfts Venner sto som teknisk arrangør, og Nasjonale festningsverk hadde stilt høvelige områder på Fredriksvern verft til disposisjon for opptreden av dette celebre besøket.

Musikktroppens trommeseksjon.

På ettervinteren 2011 forfattet foreningen Glade dager i Stavern et brev til Hans Majestet Kongens Garde (HMKG) i Oslo, hvor det ble forspurt om mulighetene for å kunne få besøk av HMKG drill – og musikk tropper for en opptreden i Stavern i 2013 i forbindelse med foreningens 25 års jubileum. Foreningens representanter sto i jamnlig kontakt med Garden i tiden fra søknaden ble sendt og til vi fikk endelig svar i april 2013 om at Garden ville besøke Stavern sommeren 2013 med sin drill – og musikkoppvisning. Glade dager fikk velge dato, og lørdag 3. august ble valgt dette på grunn av at det passet med avslutningstidspunktet for Glade dagers aktiviteter i 2013.

Et slikt besøk krever gode og nøye forberedelser, og ikke minst personer som har vilje og kapasitet

til å tenke på detaljer og opplegg knyttet til et slikt arrangement. Nasjonale festningsverk på Fredriksvern verft og foreningen Fredriksvern Verfts Venner ble tidlig kontaktet av Glade dager om det her var muligheter for å hente hjelp og assistanse. Festningsforvalter Trond Bergan stilte velvillig nødvendige områder til disposisjon for arrangementet, og området foran den tidligere Kanonhallen, nå «Stallen», ble valgt som paradeområde. Oppmarsjrområde ble valgt på nordsiden av Kadettbrakka og innmarsjen skulle skje mellom Kadettbrakka og Stallen. Etter avklaring med Larvik kommune, Stavern næringsforening og lokalt Politi, ble det også enighet om at Garden skulle marsjere fra Pumpeparken i Stavern, gjennom deler av byens sentrum og inn hovedporten til Fredriksvern verft til opp-

marsjområdet for oppvisningen. Foreningen Fredriksvern verfts venner ved leder Jan-Olav Eriksen påtok seg å være teknisk arrangør for besøket, støttet av Glade dagers dugnadsgjeng som sørget for tribune til spesielt inviterte gjester, avsperringer og høytaleranlegg. Etter endel intern møtevirksomhet og befaringer av de aktuelle områdene var alt klart for å ta imot Garden som tidligere i år i Vestfold har avholdt konserter i Tønsberg og Sandefjord, men ikke opptrådt med drill – og musikk.

Etter en av de beste somrene i Stavern i manns minne, opprant lørdag 3. august med regn, lyn og torden. Ikke bare en gang, men to ganger. Først fra rundt kl 0830, og så fra kl 1030. Det bøttet ned og vi tok kontakt med Garden som var på vei i 3 busser fra Oslo til Stavern og fortalte om været. «Vi opptrer uansett vær» var svaret vi fikk fra gardistene. «Slike gutter det vil gamle Norge ha», tenkte vi da mens regnet hølja ned. Kl. 1100 presis rullet de 3 bussene med 123 gardister inn ved Pumpeparken i Stavern hvor de ble mottatt av Jan-Olav Eriksen og Jahn Schipsted fra Fredriksvern Verfts Venner. De ble ønsket hjertelig velkommen til Stavern og som ved et under, ble vannkrana satt til «Stopp» og det klarnet opp og ble fint vær. Etter endel oppvarmingsøvelser i parken, stilte Garden opp og marsjerte med klingende spill ned Larviksveien, videre inn på Baneveien og inn på Fredriksvern verft via Hovedporten. Og som et haleheng kom myriader av tilskuere.

Etter en kort reorganiseringspause ved Kadettbrakka var det klart for «årets begivenhet» under Glade dager i 2013. Gardens drill – og musikktrupper under ledelse av tamburmajor fenrik Mats Bakken og fenrik Stian Ekrem, marsjerte de presis kl. 1200 inn på paradeplassen foran «Stallen». Her ble de hilst velkommen med ovasjoner

av de spesielt inviterte gjestene, veteraner fra Norske internasjonale operasjoner, i spissen for mer enn tusen tilskuere. Og nå tok det virkelig av – i nærmere 30 minutter spilte – og ekserserte gardistene til publikums store begeistring. Applausene satt løst og vi lot oss virkelig imponere. Håndgrepene satt som støpt, og når en av gardistene holdt en solo-drill oppvisning med sitt Garang-gevær, skulle man tro at han brukte klister. Det var rett og slett imponerende. Imponerende var også alle de formasjonsskiftene som fant sted, ja det var slik at man kunne lure på om de fant tilbake til sin opprinnelige form – men det gjorde Gardens gutter og jenter. Vi ble vitne til gevær som skiftet eiere i luftige svev, flagg som ut fra intet kom på geværløp, taktomslag i musikken som var tilpasset drilltroppen, saluttering og sang. Ja når Gardens drill – og musikktrupper sto oppstilt foran ærestribunen hvor våre spesielt inviterte gjester var plasserte og avsang Fedrelandsalmen, var det rene høytiden på Fredriksvern verft. Til taktfast applaus fra et stort publikum marsjerte så Garden ut fra paradeplassen, og igjen på den tomme plassen lå kun en gardist hatt – men det var vel også kanskje ende av oppvisningen – for å vise at selv med god trening og mye terping, kan uforutsette ting skje.

Og i ordnede former fant gardistene sine plasser i bussene og tok fatt på veien tilbake til Husebyleiren ved Oslo. Vi takker Hans Majestet Kongens Garde drill – og musikk tropp for en uforglemmelig oppvisning på Fredriksvern verft og håper på boken «Fredriksvern verfts historie», som ble sendt sammen med takkeskrivet fra foreningen Glade dager og foreningen Fredriksvern verfts venner, finner sin plass i gardens bibliotek. Og ikke minst – vi håper på snarlig gjensyn.

Gardens musikktrupp

Våre gjester veteranene

Politihøgskolens kull i bachelorstudiet i Stavern bragt til avslutning

Tekst: Kjell R. Bugge • Foto: Jahn Schipsted

I august 2010 ble Politihøgskolens 3 årlige bachelorstudiet startet opp i Stavern. 168 håpefulle politistudenter startet da sine politistudier ved

PHS' avdeling i Stavern, og nå, tre år senere, 21. juli 2013, fikk 159 studenter overrakt sine vitnemål.

Erling Krums klasse.

Værfts-Magazinet har valgt å følge en av studentene gjennom disse 3 årene. Vår «utvalgte» var Erling Krum fra Bardufoss. Valget var ikke helt tilfeldig. Hans far, Tore Krum tok sin befalsutdanning ved Luftforsvarets skoler i Stavern, og hans bestefar, Reidar Krum ved Luftvernartilleriets skyte- og våpenskole, også det i Stavern. Så tredje generasjon Krum i Stavern ble et naturlig valg for oss i redaksjonen. Vi møtte han første gangen i august 2010. Da kom han fra Militærpolitikompaniet ved Brigaden i Nord-Norge og hadde store forhåpninger om en framtid i politiet. (I nr 3 av Værfts-Magazinet av 2010 kan du lese hele intervjuet med ham.) Et år senere reiste Krum fra Stavern for å ha sitt praksisår i utdanningen ved Rauma lensmannskontor. Høsten 2012 fikk vi i nr. 3 av det årets Værfts-Magazinet høre hvorledes praksisåret hadde vært. Og nå er altså Erling Krum klar for å ta fatt på sin gjerning som polititjenestemann i Kongeriket. Han har avsluttet sin bachelorutdanning i Stavern, og skrev bacheloppgave om digital mobbing, et høyst aktuelt tema må vi vel kunne si. Nå venter «den harde hverdag», og første tjenestested er Finnsnes lensmannskontor hvor han har et vikariat til utpå høsten 2013, men som han sier «dette ordner seg – jobb blir det».

Og det får vi håpe at det også blir for alle de staute kvinner og menn som mottok sine eksamensbevis ved en høytidelig seremoni i Bølgen kulturhus i Larvik 21. juni i år. Det var lagt opp en flott ramme rundt arrangementet for de ca. 500 gjestene som kunne ønske de 159 studentene velkommen inn i Bølgens storstue da disse kom marsjerende inn kl. 1245 for å motta sine vitnemål. Så, noen minutter etter kl. 1300 og noe forsinket grunnet veiutbyggingen på E-18 nord for Larvik, ankom Justis – og beredskapsminister Grete Faremo som sammen med politidirektør Odd Reidar Humlegård og rektor ved Politihøgskolen, Håkon Skulstad, inntok sine plasser i Bølgen og var klare til å overvære vitnemålutdelingen. Og ikke skulle de bare overvære dette, de hadde også noe på hjertet – alle tre.

Men først en stilig åpning ved Oslo Politiorkester som under sin dirigent Ståle Abrahamsen framføre Frode Thingnes' «Norsk Politimarsj», et musikkstykk som satte de fram møte i den rette stemningen. Og denne feiende, flotte marsjen, ble fulgt opp av lederen for Politihøgskolens bachelorutdanning i Stavern, Politiinspektør Siw Hansen Thokle, som ønske de inviterte gjestene, foresatte for studentene og ikke minst de ferdigutdannede politibetjentene

velkommen til avslutningen for studentkull 2010-2013. Før hun overlot podiet til Statsråd Faremo, understreket Thokle at hun var stolt av de 3 årene som nå var gjennomført med det første kullet, og framhevet spesielt den meget gode utviklingen som var vist blant studentene.

På tross av at Stortinget denne dagen diskuterte revidert nasjonalbudsjett, hadde Ministeren prioritert å komme til avslutningen av dette første kullet ved PHS i Stavern. Hun la i sin tale vekt på at studentene, nå som polititjenestemenn – og kvinner, må ta del i debatten om framtidens norske politi. Politiet må endre seg når kriminaliteten, befolkningen, rammene i samfunnet endrer seg, og da er debatt og utviklingen av politiet viktig. Justis – og beredskapsministeren kom også inn på at forebygging er viktig, og at dette vil være et av flere viktige felter for de nyutdannede politifolkene fra Stavern. Hun avsluttet med å gratulere de ny politifolkene, og sa at norsk politi trenger dere nå og i framtiden, og at Norges befolkning har forventninger til dere.

Etter Statsråden sto talerne «i kø» for å gi sin ros til både skolen i Stavern og studentene. Politidirektøren sa at det faglige nivået på utdanningen i Stavern er høyt og det er en utmerket kvalitet på de nye uteksaminerte studentene. «Vi trenger mer politikraft», sa Humlegård og konstaterte at det var en gledelig stor søknad til politiyrket.

Rektor ved Politihøgskolen, Håkon Skulstad, holdt dagens lengste tale, hvor vel essensen var at han var meget godt fornøyd med den jobben som de ansatte ved PHS i Stavern gjør, og han framhevet spesielt det arbeidet Politiinspektør Siw Thokle legger ned for å oppnå gode resultater.

Dagen siste taler var studentsrådsleder Terje Waldvogel. Han var «to the point», og framhevet det gode miljøet blant studentene og ikke minst det utmerkede samarbeidet som studentrådet hadde

hatt med skolens ledelse. «Vi har fått en solid plattform å bygge videre på» sa Waldvogel.

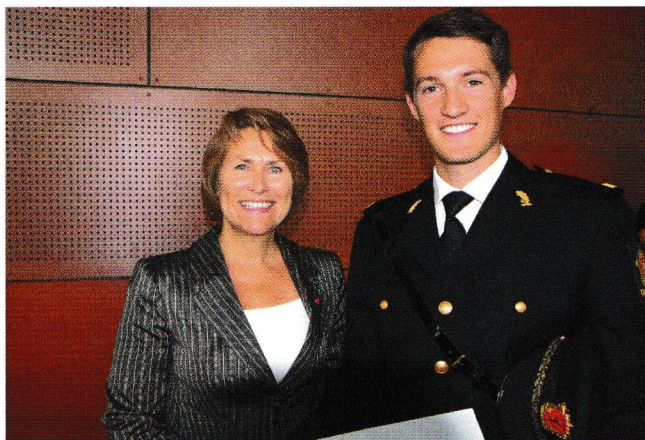
Inni mellom alle disse talene, var det kulturelle innslag. Polititjenestemann Erling Melby ga oss en oppvisning i sekkepipespill som var av høy kvalitet, og det samme må kunne sies om Erlend Westby fra Larvik musikk skole, som framføre nydelig musikk på sin cello.

Så var det dags for vitnemålutdelingen som ble foretatt av rektor Skulstad og politiinspektør Thokle. Og den sistnevnte hadde et godt smil til alle sine studenter som i sin tur bukket eller neiet dypt ved overrekkelsen. Og dagens dypeste bukk hadde studentsrådsleder Waldvogel da han som siste student mottok sitt vitnemål.

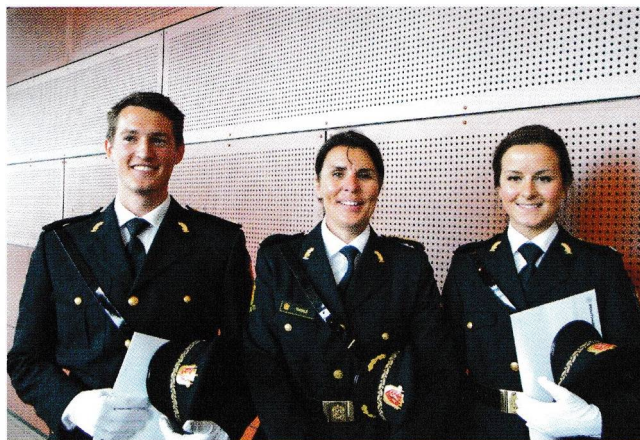
Seremonien i Bølgen ble avsluttet med «The Police Academy March» av Robert Folk, og igjen framført av Oslo politiorkester.

I Bølgens foaje ble det så tid til mingling. Foresatt gratulerte sine håpefulle og «alle» ville gjerne ha et bilde av sin gutt eller jente sammen med statsråden. Det ville også Værfts-Magazinet, og det fikk vi til – ja mer enn det. Vi fikk bilde av «vår polititjenestemann» Erling Krum sammen med både Ministeren og Politiinspektøren. Og sist men ikke minst med Newroz Yuzer. Hun og Erling har «funnet hverandre» under årene i Stavern, og selv om Erling nå skal til Finnsnes og Newroz skal tjenestegjøre på Askøy utenfor Bergen, får vi håpe at ordner seg for dem og at de sammen med sine medstudenter nå får flotte og begivenhetsrike år i Politietaten – en jobb som helt sikkert vil bli krevende, men en jobb som må gjøres og som vi som befolkning i Norge setter pris på at de gjør.

Værfts-Magazinet ønsker alle politibetjentene fra bachelorutdanningen ved PHS i Stavern lykke til videre!

Justisminister Grete Faremo og Erling Krum.

E. Krum, Siw Thokle og Newroz Yuzer.

Soldathjemmet - nok en kvalitetsmodell avduket ved Fredriksvern verft

Tekst: Kjell R. Bugge • Foto: Jahn Schipsted

Så har vår forening, Fredriksvern Verfts Venner (FVV), slått til igjen. Våre museer og utstillinger har nok en gang blitt supplert med en modell laget av vår framragende håndverker Arne Naper.

Foreningen har i noen tid ønsket å kunne vie oppmerksomhet til det som skjedde på Verftet i perioden 1940-45. Som kjent ble modellen av Fredriksvern verft anno mai 1945, avduket 22. juni 2012, og nå var det altså tid for å sørge for at nok et modellbyggverk fra denne tiden ble klart for visning til vårt publikum. Soldathjemmet, som den tyske okkupasjonsmakten bygget i området Skråvika, og som var et rekreasjonssted for slitne tyske kampavdelinger, ble ferdigstilt og offisielt åpnet på Norges nasjonaldag 17. mai 1942. Etter

En skalamodell av Soldathjemmet slik dette så ut ved innvielsen 17. mai 1942, kan nå beskues i Kadettbrakka i tilknytning til Krigstidmodellen av Fredriksvern verft.

krigen har Soldathjemmet vært et kjent sted for alle oss som på en eller annen måte har vært tilknyttet Stavern generelt og Luftforsvarets skoleaktiviteter her spesielt. I lengre tid var dette etablissementet velferdssenter for Leiren, det var kino for Staverns befolkning og i den siste tids før flyttingen av skoleaktiviteten fra Fredriksvern verft til Kjevik, og andre plasser i Kongeriket, var det utdanning av sanitetspersonell til Luftforsvaret som fant sted i de opprinnelige tyske fasilitetene. I dag står Soldathjemmet mer eller mindre ubrukt.

Arne Naper, ved modellen av Soldathjemmet.

De siste somrene har det vært Stavernsfestivalen som har benyttet bygningsmassen til sine aktiviteter. Nå er det Forsvarsbygg ved Skifte Eiendom som skal avhende det tidligere Soldathjemmet, og vi er alle spente på hva som vil komme her i framtiden. Bygningsmassen er «sliten» og trenger sårt til en teknisk oppgradering, og det er langt fra sikkert at vi vil kunne kjenne igjen det opprinnelige Soldathjemmet om noen år. Også av den grunnmodell som er svært detaljrik, og bla så kan takkonstruksjonene tas av slik at vi kan se hvorledes bygningen var innvendig med kinosal, kontorer, leiligheter o.l. Bilder fra åpningen er hengt opp på veggene ved modellen, og gir oss et innrykk av hvorledes det hele så ut der og da.

14. juni 2013 hadde FVV invitert til åpning av modellen, og i et strålende vær hadde et 30 talls venner av Fredriksvern verft funnet veien til Kadettbrakka for å overvære seansen. Leder i FVV, Jan-Olav Eriksen, ønsket velkommen og fortalte om bakgrunnen for arbeidet. Han hadde også vært i arkivene til Østlandsposten og fått tak i et utklipp fra 18. mai 1942 med referat fra åpningen av Soldathjemmet dagen før. (Se utklipp side 11). Dette referatet er vist nedenfor. Festningsforvalter Trond Bergan fortalte litt om den tekniske tilstanden på Soldathjemmet og hvilke planer Forsvarstygg har med eiendommen, før Hjørdis Dahle-Hansen ga oss et innblikk i aktivitetene ved Soldathjemmet i årene etter krigen. Hun fortalte følgende om noen av sine minner knyttet til Soldathjemmet:

«Har dere lagt merke til hvor flott Soldathjemmet ligger i terrenget? Som et herskaps hus med den breie trappa ut mot havet, de sjeldne trærne, dessverre nokså syke nå, og danseplassen nedenfor. Dette måtte være et flott sted å rekreasjon etter grusomme opplevelser og skader på både sjel og sinn.

Mitt første møte med Soldathjemmet var litt spesielt. Den 3. januar 1947 kom vi flyttende til Stavern, mor, far broren min og jeg. Det var fryktelig kaldt den jula og vi skulle bo i bakka som lå i Kommandanthaven. Den hadde vært brukt til sykehus og det var enda legekontor og en sykesal igjen der. Den gangen ble det arrangert julefest for soldatene og den skulle være 4. eller 5. januar, så ukjent som vi var troppet vi opp hele familien. Vi hadde d men jeg har tenkt på det siden at det kanskje ikke var like hyggelig for soldatene at en gammel kaptein kom å ville være med på moroa. Det gikk forresten veldig skikkelig for seg

Hjørdis Dahle-Hansen fremførte en flott tale om Soldathjemmet.

– vi gikk rundt juletreet og fikk julekaker med varm sjokolade eller kaffe.

Siden ble det jo flere besøk i kantina, men vi jentene var nødt til å være invitert av en soldat. det var en protokoll der, vi ble registrerte, og så ble det kontrollert at vi hadde rent rulleblad. Lottene hadde ansvaret for servering og drift under velferdsoffiserens ledelse.

Kino var det her i mange år med adgang for hele befolkningen. Det var forestillinger hver lørdag og søndag, og det var utrolig mange gode filmer, de sa at de kunne velge og vrake mellom alt som var laget i Amerika i løpet av krigsåra. Jeg husker spesielt en som het «De beste år av våre liv» som handlet om 4 soldater som kom hjem til forskjellige forhold og skjebner. Den var veldig tankevekkende og gjorde sterkt inntrykk. Så var det en film om kjønns sykdommer, det var grusomt flaut ut husker jeg. Maskineriet var sånn at filmen måtte spoles om midt i forestillingen og derfor var det pause på et kvarter ca. Det var i grunner koselig med en liten tur ut og en prat og veldig fint for dem som røyka. Jeg tenker på at major Ødegaard bodde i 2. etasje her og maskinist Mathisen måtte gå gjennom deres kjøkken for å kjøre filmen. En godtok mye den gangen.

Senere ble også jeg lotte, det var en stor gjeng med damer i alle aldre under ledelse av Helene Johansen, senere Dahl, generalinnen. Forsvarsviljen var stor den gangen. Mye av undervisning og øvelser foregikk her, det var sanitet, forpleining, gymnastikk etc. her, men plotting måtte vi til Oddane fort for å lære. Vi hadde våre vakter på kantina og sørget for at de menige hadde det koselig.

Ett lite sidesprang. Vi skulle koke havresuppe som skulle serveres gutta på utmarsj. Det foregikk i kjøkken brakka som lå mellom Steinbrakkka og Kadettbrakkka. Der måtte vi passe på hele tia å ha lokk på grytene for at det ikke skulle fakke kakerlakker oppi suppa, taket var fullt av dem.

Et par ganger var jeg på ball med befalsskolen, det var høytidlege saker med side kjoler og høye hæler. Og så ble vi presentert for sjefen som sto og ønsket velkommen i døra.

Far var egentlig pensjonist, men fikk ansettelse som Distriktingeniørens representant her i Stavern, og han fikk jobben med å skaffe så mange boliger som mulig for alle dem som enten var gifte eller ville gifte seg. Soldathjemmet var godt utnyttet i så måte: To små leiligheter på baksiden, Anders Lundevall og kokk Hansen bodde der med barn. Kan tenke meg at det var litt urolig på kinokveldene med filmlydene rett inn i stua. To litt større på hver fløy; jeg husker Haagensli og Stoll og som nevnt Ødegaard midt på. Storsalen ble brukt til mer enn kino. Spesielt hus-

ker jeg en revy, dette måtte være i 48. Pelle Bjørgan, velferdsoffiseren, som den gang var Bjarne Bye eller Alf Tvedt og min mann Bjørn var primus motorer og jeg som allerede var forelsket synes forestillingen var flott. Det var jo mye lokalt og en sketsj gikk på faren min. Har var opptatt av å spare på lyset og at ytterdørene skulle være lukket. « Lat att døra, vatnet frys, sier kaptein Dahl» var en av replikkene.

Det var juletefester her for leirfamiliene, Lille Grete var helt i begynnelsen av karrieren, og det var danskvelder, men det var før en fikk amfi i kinosalen. Ja, dette var noen av mine minner. Dessverre har jeg aldri skrevet dagbok så mye er nok borte. Andre har sikkert andre minner for mye foregikk fra mai 1945. Det har vært morsomt å rote litt i huske, så takk for oppdraget og takk for meg.»

Så langt Hjørdis og hennes minner fra sin tid på Soldathjemmet. Etter at Arne Naper selv hadde fått æren av å foretatt den offisielle åpningen av Soldathjemmodellen, ble denne beundret og arbeide kommentert av de mange frammøtte. Jan-Olav inviterte så til kaffe og kaker på utsiden av Kadettbrakkka. Her fikk Arne Naper overlevert en erkjentlighetsgave, og vi forlot ikke arrangementet før hele marsipankaka var spist opp og kaffen tømt. Men modellen av Soldathjemmet står - og de av våre lesere som ikke har sett dette praktverket av en modell, er hjertelig velkommen til å beskue den i Kadettbrakkka på Fredriksvern verft.

Leder i FVV Jan Olav Eriksen fortalte om Soldathjemmet.

50 års jubileum kull II 1962 - 63

Tekst og foto: Kjell R. Bugge

Innvielsen av det tyske soldathjemmet i Stavern igår.

Stavern, 17. mai. (NTB.) Under de gunstigste betingelser foregikk i dag innvielsen av det tyske soldaterhjemmet i Stavern. Allerede tidlig på dagen gikk en strøm av biler med tyske og norske gjester nedover mot det ærverdige stedet. Klokken 13 foregikk den høytidelige innvielse og overlevering. På terrassen foran soldathjemmet sto en avdeling soldater oppstilt i stram giv akt og et militærkorkester spilte en felende marsj da æresgjestene kom. Blant æresgjestene såes SS Oberführer und Gauhauptmann Dr. Kreisli, som representant for Gauleiter und Reichsstatthalter im Sudetengau Konrad Henlein, SS Standardenführer, Gaustabsamtleiter Damme, Gauobervverwaltungsrat Schlesinger, som representant for Sudetengau, og Stellvertreter des Oberbürgermeisters der Stadt Rheydt, Dr. Dae-meus. Av norske gjester såes bl. a. fylkesfører Aas.

Høytideligheten ble innledet med en tale av Hauptabteilungsleiter Ministerialrat Müller som stedfortreder for der Reichskommissar.

Tyskland gjennomlever nå det 3. krigsåret, uttalte han innledningsvis. Og i øst utkjempes en kamp som for århundrer vil avgjøre Europas skjebne. Sommerens første solstråler lyser nå over Russlands jord og den tyske soldat marsjerer, og når tyske soldater marsjerer varer det ikke lenge før seiersmeldingene sendes på eterens bølger over verden. Også de tyske soldater på norsk jord deltar på sin måte i dette gigantiske verdensoppgjør.

Hjemmet er med dem i tankene. Ikke i sentimental hjemve, men i glede og stolthet. Det soldathjem som er bygget her er et håndgripelig bevis for hjemmets omsorg for sine soldater. På der Reichskommissars vegne ønsker jeg dere til lykke med dette bygget som ikke er en brakke men et virkelig hjem med komfort og hygge. Så må det også være et symbol på Tysklands kraft og styrke at

det i denne tid ikke bare bygger våpen men også hjem som dette.

Taleren ga så ordet til SS Oberführer Gauhauptmann Dr. Kreisli, stedfortreder for Gauleiter og Reichsstatthalter im Sudetengau, Konrad Henlein. Dr. Kreisli uttalte at på grunn av plutselig sykdom var der Gauleiter dessverre forhindret fra å være til stede ved innvielsen av dette soldaterhjemmet som på forslag av der Leiter der Arbeitsgemeinschaft für Soldatenhelme, Reichsgesundheitsführer Dr. Conti, er bygget og vil bli drevet ved frivillige gaver fra Sudetenland. Denne yngste del av det stortyske rike nærer dyp takknemlighet overfor die Wehrmacht som i 1938 befridde det fra 20 års fremmed åk.

Dette hjem er et lite bevis på vår takknemlighetsfølelse. Der SS-Oberführer und Gauhauptmann Kreisli overrakte til slutt bygget til Territorialbefehlshaber som takket for gaven. Front ist Heimat, und Heimat ist Front — uttalte han. Med dette ord for øyet skal vi leve og dø.

Etter at det var utbrakt et tre ganger Sieg Heil for der Führer, overrakte der Territorialbefehlshaber huset til Ortskommandant. De tyske fedrelandssanger ble så sunget og høytideligheten var forbi.

Etterpå ble gjestene tatt med på en tur gjennom det flotte bygget. Hjemmet skal brukes som ferie- og hvilehjem hvor soldatene kan tilbringe noen glade, sorgløse dager, fri for tjeneste og plikter. I huset er en stor kino- og teatersal for 350 personer, en rekke fellesrom, spisesal for 150 mennesker, sløysdal, oppholdsrom for offiserer og menige osv. I alt er det plass til 650 mennesker.

Etter omvisningen ble gjestene servert en enkel middag, og om ettermiddagen ga kunstnere fra KDF, gruppen Brandmayer, en meget vellykket kabarettforestilling.

Stavern 17 elever og 8 ledsagere hadde funnet veien til Stavern i flott høstvær.

Etter ankomst på fredags ettermiddagen og forlegning var blitt anvist på Justissektorens kurs- og øvingscenter, var det Get to Gether i baren på enverdige Wassilioff. Da disse jubilantene var unge menn og elever ved LBAS, hadde nok «Wassen» en noen annen innredning. Men alle så ut til å finne fram til den rette fasiliteten, og selv om ikke alle kjente hverandre igjen med en gang, så var det ikke lenge før man fant tonen og stemningen ble som i gamle dager.

Lørdagen ble startet med frokost i mannskapsmessa før leder i Fredriksvern verfts venner (FVV), og elev ved dette kullet, viste elevene om på gamle tomter på Verftet. Ledsagerne fikk samtidig en guidet byvandring i Stavern med Leif Brestrup.

Gamle og nye kunnskaper ble så satt på prøve for de tidligere befalsskoleelevene.

5 poster med teoretiske spørsmål om bla kart og kompass, Luftforsvarets historie og fra Håndbok for soldaten i felt måtte besvares før Jegergryte med tilbehør ble servert i parken ved Befalsmessa. Her ble oppgavene gjennomgått og hver av elevene på beste lag ble belønnet med hver sin T-skjorte fra FVV.

Deretter bar det på by'n for møte med damene.

Kl. 1800 var det så på med finstasen og samling i Smia for en orientering om dagens og framtidens Fredriksvern verft. En liten aperitiff ble det også tid til. Før en tre-retters middag på Wassilioff, ble det en fotoseanse foran Vakta. Bildene er sikkert gode minner fra et treff som sikkert for flere av de fram-møtte kan betegnes som vellykket.

Helga 9. – 11. august møttes tidligere befalsskoleelever fra kull II ved Luftforsvarets befals- og administrasjonsskole (LBAS) til 50 års jubileum i

Sommeren på Verftet 2013

Velkommen til verftet.

Citadellet i sommerskrud.

Stavernsfestivalen i Skråvika.

Fra Gladbil løpet.

Festningsdammene.

Prosjekt Kikut

Tekst: Erling Halvorsen

Kikut sett fra nord.

Foto: G. Berven

Mange av Magasinets lesere har vel hørt om prosjekt Kikut og for de som hadde anledning til å være tilstede på vårt årsmøte, fikk vi en inngående orientering om prosjektet ved Svein-Erik Johnsen. Men siden mange av dere ikke bor i nærområdet og derfor ikke har hatt samme mulighet til å få kjennskap til prosjektet, vil jeg derfor redegjøre for det her.

Kikut prosjektet er et samarbeid mellom Svein-Erik Johnsen, Stavern Rotaryklubb, Venner av Gamle Stavern, og Fredriksvern Verfts Venner. Så hvorfor er så FVV engasjert i dette? Dersom du

leser vår formålsparagraf (ligger på vår hjemmeside på internett) så vil du se at dette prosjektet faller naturlig innenfor vårt engasjementsområde. Her et utdrag av formålsparagrafen:

§1 Formål

Fredriksvern Verfts Venner (FVV) er en ideell organisasjon som skal arbeide for å bevare og forskjønne Fredriksvern verft med Stavern fort og blokkhusene, samt formidle kunnskap om disse nasjonale kulturminners historiske og kulturelle betydning. (første setning)

Så til selve prosjektet

Kort Sammenfatning av Utkikkstårnet Kikut historie.

Det første tårnet på Kikut ble nok oppført i forbindelse med anleggelsen av Stavern Fort i 1680-årene. Fjellknausen tårnet ligger på et godt naturlig utkikkspunkt for den bakenforliggende festningen. Tårnet var tidlig malt med forskjellige farger på sidene og tjente i fredstid som sjømerke, og hadde glugger i veggene for observasjon av skips-trafikken. Det var innredet et værelse for en offiser, en underoffiser og menige. Fra stranden ledet en trapp opp til tårnet (Schiøtt, 191; Stavern forts og Fredriksvern verfts Historie). Det opprinnelige tårnet ble revet ned på grunn av råte og bygget opp igjen i 1757. Ut fra kilder finnes beskrivelser om hvordan Utkikkstårnet Kikut så ut. Her kommer noen utdrag;

«Ved Kikutfjellets fot, var det en brygge og oppe på fjellet et «tårn». Fra dette tårn kunne man gjennom tre små luker i veggene holde øye med skipsfarten. Tårnet var laftet og bordkledd og besto av et rom med «dobbelte camin» og en liten kjeller» (Ragnar Brestrup, 1976, Fredriksvern verft 1750-60; Et bygningsprosjekt).

«Kikut ligger på et annet høyt bjerg i mellom festningen og sjøen, bestående uti et lite tårn av tømmer og bord som er til utsikt for de seylende i og av sjøen, hvori er et værelse, hvorfor er dør med hengsle, haspe og krampe, skorstein med dobbelt kamin, små lemmer til utkik på veggene. Derunder en liten kjeller. Uti Kikutbjerget er trapp opp til tårnet av tømmer og planker med rekker på sidene. På Kikutlandet er brygge av tømmer og planker» (Trygve Kloumann Olafsen, 1961. Vi blar i Det gamle Fredriksverns arkiv).

På en tegning fra 1784 vises tårnet hvitmalt med rødt tak og med et vippefyrtårn (sannsynligvis) ved siden av.

Kikut har hatt en vesentlig forsvars og varslingsfunksjon. Visekommandanten på Fredriksverns citadell hadde instruks, av 18de juni 1803, om å ha oppsyn med alle fartøyer som ankom og forlot havnen og festningen. Han skulle sjekke hvilke flagg de bar, noe som tilsa hvor de kom fra, og hvilken hensikt de hadde. Fra Kikut hadde han den beste oversikt over dette. Han hadde også stående instruks om «å signalisere med kuler» fra Kikut ved

ufred, og kanonskudd skulle avfyres uten å heise flagg ved ildebrann (avskrevet av Rune Sørli). En annen historie der Kikut var samlingspunkt for Staverns befolkning var ved gjenerobringen av Orlogsbriggen Allart i nærheten av Svenner fyr den 10. august 1809. Dette var et fartøy som britene tok fra Danskene ved slaget på København red. Det var rokanonbåter fra Fredriksvern verft som sto bak gjenerobringen og briggen ble kvittert inn i marinen, som det het, av Kommandanten Fabricius den påfølgende dag.

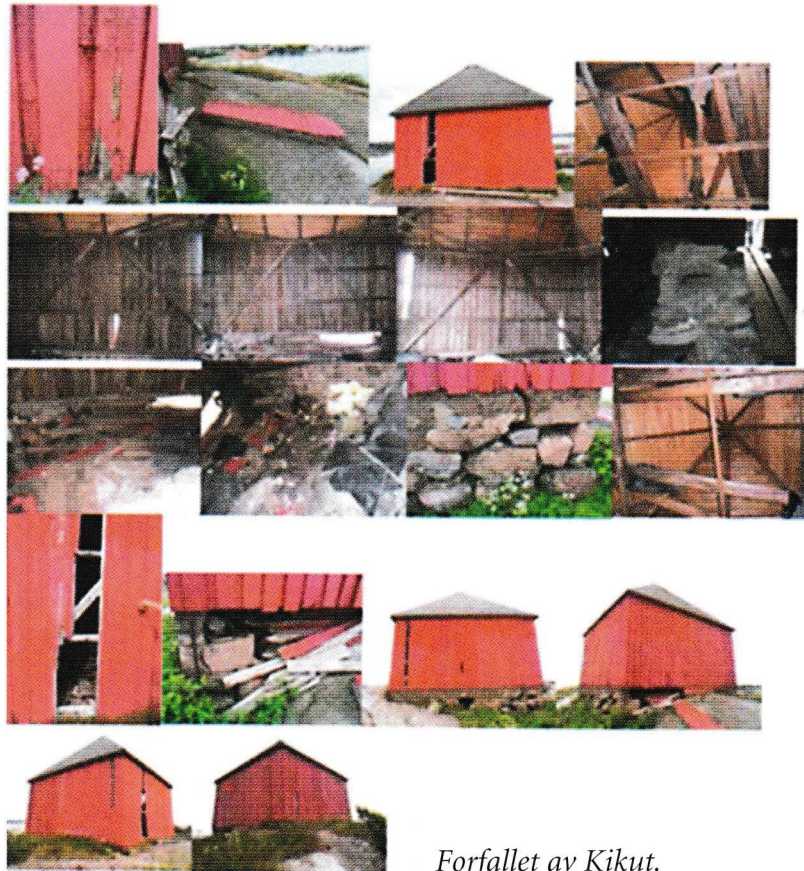
Kikut sett fra Fredriksvern verft.

Tårnet brant ned i 1926, og i et brev til Stavern formannskap datert 12.10.1931 fra Erling A. Bakke følte man et savn etter tårnet som brente (for noen år siden). Man henvendte seg derfor til Fyr- og merkevesenet for å be om at tårnet ble gjenoppbygget i det man påberopte seg at tårnet også hadde betydning som sjømerke. Dette ble ikke etterkommet. Isteden satte Fedrelandslaget i gang en innsamling som skaffet til veie penger slik at tårnet kunne gjenreises. Dette ble da utført og det er det bygget som i dag kan sees på Kikutberget.

For å sikre tårnets fremtid ble det overlatt til Stavern kommune i 1931. Dette ansvaret tok Stavern kommune i mange år. Etter kommunesammenslåingen i 1988 overtok Larvik Kommune dette ansvaret. I verneplanen for Fredriksvern verft står det:

«Larvik kommune har eier- og vedlikeholdsansvar for utkikkstårnet på Kikut på Stavernsøya. Staten v/ Forsvarsdepartementet er hjemmelshaver til tomten»

Nå har igjen tidens tann vært hard mot tårnet og det trenger sårt vedlikehold for at det ikke skal bli helt ødelagt. For å si det slik; tårnet er blitt rimelig

Forfallet av Kikut.

trekkfullt og vil om kort tid kunne falle sammen om ikke vedlikehold blir gjennomført.

Nå har Prosjektet fått i stand en avtale med Larvik kommune som vil utbedre de verste skadene inntil videre. Utkikkstårnet Kikut er en kulturhistorisk eiendom med nasjonal verdi og tidligere ansett som viktig sjømerke og varslingspost for Stavern Fort. Eiendommen omfatter et firkantet tårn bygget i tre. Det vernede området grenser opp mot en utmark med interessant biologisk mangfold og Citadell-øya, en del av Fredriksvern verft. Fredriksvern Verft har formelt vært administrativt fredet siden 1928, dertil også utkikkstårnet på Stavernsøya, det vil si Kikut, men Kikut falt ut av listen over fredete bygninger i 1958 da det pr definisjon ikke lenger var Forsvarets eie (Verneplan 2006 pkt. 3.1 og 3.2.4).

I dag foreligger det en verneplan for Fredriksvern Verft der Kikut inngår som en del av det gamle forsvarsverket. I verneplanen for Fredriksvern verft står det følgende:

«Forsvarsbygg har på vegne av Forsvarsdepartementet det helhetlige ansvaret for Forsvarets kulturminner. Nasjonale Festningsverk er en enhet i Forsvars-

bygg som skal forvalte, bevare og utvikle festningsverk som Forsvaret ikke lenger skal benytte. Utfordringen er å gjøre festningene til levende og etterspurte arenaer for kultur, næring og opplevelser uten at det går på bekostning av deres kvaliteter som kulturminner. Verneplanene – som utarbeides for alle de 14 nasjonale festningsverkene – skal være til støtte i dette arbeidet, og danne premiss for øvrige planer som vedrører festningsverkene. Dette er i tråd med anbefalinger i Stortingsmelding nr. 54 (1992-93) Nasjonale festningsverk. Verneplanen er godkjent av Riksantikvaren i brev av 28.juni 2005 og skal legges til grunn i den fremtidige fredningssaken. Vi (Forsvarsbygg) håper at verneplanen for Fredriksvern verft vil tjene sin hensikt og samtidig by på ny innsikt i historien til et av landets viktigste militære kulturminner». (Verneplan 2006)

Vern av Utkikkstårnet Kikut er et ledd i arbeidet med å sikre og bevare kystkultur og kysthistorie. Gjennom verneklasse 2 er det lagt prinsipper og retningslinjer til grunn for den videre behandling av bygget og området.

Arbeidsgruppen ønsker å sette i stand Utkikkstårnet på Kikut. Vi ønsker at det skal tilrettelegges for ny bruk, ha fokus på riktig vedlikehold, gjøre

færrest mulig inngrep, øket tilkomst og aktiv formidling. I den forbindelse ønsker gruppen også å se nærmere på en gjenoppbygning av Vippefyret, som på tegning fra 1784 sto på samme høyde som Utkikkstårnet. Det eksisterer boltefester i fjellet på siden av tårnet der vi regner med at vippefyret sto. Prosjektgruppen ønsker også å finne frem til og gjenoppbygge adkomsten til tårnet med tretrapper og rekkverk om mulig. I første omgang er det maktpåliggende for gruppen å fastsette hvordan det opprinnelige tårnet var og i samarbeid med Riksantikvaren fastsette fra hvilken tidsepoke ev. gjenoppbygging skal ta utgangspunkt i.

Som nevnt har Larvik kommune tatt på seg arbeidet med å utbedre de skader som tårnet har i dag. Prosjektgruppen arbeider for å finne så mye som mulig dokumentasjon over bygget for en mulig gjenoppbygging. Det er innhentet ett kostnadsoverslag på oppbygging av både tårnet med vippefyrt og trappeløsning. Foreløpig disponerer prosjektgruppen kr 20 000,- som ble bevilget av årsmøte for Fredriksværn Verfts Venner for 2013. Det arbeides derfor videre med søknader til div institusjoner for bidrag til prosjektet som iht nevnte kostnadsoverslag beløper seg til i underkant av 1 mill. kroner.

KIKUT 4/
 VIPPEFYR OG
 TRAPPE TIL KUNST
 UTSNITT AV
 TEGNING AV
 FRIEDRICHS WERN'S
 FESTNING AT
 SEE FRIEDRICHS
 WERN, KIK UD,
 FÆSTNINGSHAUNEN,
 FRIEDRICHS WERN'S
 GALLES FLUTTELIE.
 ORIGINAL I
 PRIVAT EIE

Bilde av tårn fra ca. år 1900.

Kommandørkaptein Johannes Frederik Zimmer

Tekst: Johan Wilhelm Michelet

Kommandørkaptein Johannes Frederik Zimmer
22.07.1743 – 25.09.1801
Kommandant Fredriksvern fra 30.07.1793 til
23.09.1801

Johannes Frederik Zimmer ble født i Glückstad
22.07.1743

1755 volontør ved sjøkadettene.

1755 Orlogsskipet Fyen på tokt i Middelhavet.

1757 kadett.

1762 utført offisers tjeneste orlogsskipet Ebenezer.

1763 sekondløytnant

1765 fregatten Hvite Ørn kadettskip.

1767 fregatten Havørnen Middelhavet.

1768 ekvipasjemester ved Holmen verft.

1769 nestkommanderende på fregatten Christiansøe.

1770 pr. lieutenant Mars tokt i Middelhavet, pirat
jakt

1772 Gift med Anne Margrethe Bing.

1772 –

1780 Vice-ekvipasjemester ved Gammleholm

1781 Kaptein Fredriksvern (Kapteinløytnant.

Kierulf var opprinnelig tilsatt i stillingen,

men av familiære årsaker ønsket han å forbli
i København. Kierulf søkte om å få bytte
med JZ)

1790 kommandørkaptein ekvipasje- takkelmester
(ansvarlig for utrustning og vedlikehold av
skipene.)

1790 Besørger anskaffet nytt orgel til kirken til en
pris av 410 riksdaler.

1793 kommandant på Fredriksvern.

1800 en utvidelse av festningsanleggene –3 blokk-
hus palisader ned mellom dem og helt ned
til sjøen bygges

Fredriksvern settes i full forsvarsberedskap
og 4 kompanier soldater blir forlagt på verft-
et i tillegg til mange innkalte matroser.

3.09.1800 var alle kanoner på festningen og ved
alle batterier på øyne utenfor ladet med
skarpt. Mannskapene var øvet. Kanoner
og ammunisjon lånes ut til byene omkring
verftet.

Admiralitet ønsker å bygge en fregatt, men
JZ fraråder dette p.gr. mangel på kyndige
tømmere.

En oversikt over personer bosatt på Fred-
riksvern viser:

Brunlaug gård: 18 • Svinør 9 • Citadellet 26
Brakkene og sykehuset 555

1801 Engelske orlogsfartøy er aktive langs norske-
kysten. JZ beordrer skjerpet utkikk. Piquet-
ter ved Helgeroa og Nevlunghavn skulle
varsle festningen om fiendtlige skip.

Castellet fikk ordre om å behandle frem-
mede orlogsskip som fiender og sperre
begge innløp.

Dette må sees i sammenheng med det
engelske angrep på København 2.04.2001.

25.09.1801 Johannes Zimmer dør i komman-
dantboligen.

Kildehenvisning:

«Viceadmiral Frederik Zimmer» av Frederik Faye Zimmer, Oslo 1981

Kommandersersjantrommet i Kadettbrakka

Tekst: Jahn H. Schipsted – Foto: Krigsskolen/Jahn H. Schipsted

Værfts-Magazinet har nå kommet til person nr. 15 i serien om tegningene i Kommandersersjantrommet.

Kaare Vagn Knudsen, født 23. september 1905

Han tok eksamen artium i 1924. I 1927 tok han eksamen øverste avdeling på Krigsskolen. Vagn Knudsen gikk ut som nr. 2 i sitt kull. Han ble premierløytnant i 2. Divisjons Infanteri i 1927. I 1930 var han løytnant i 1. Divisjons Infanteri. Han tok den militære høiskole eksamen i 1930.

I perioden 1931 til 1940 var han tilsatt ved Generalstabens mobiliseringsavd. Han fulgte staben til Eidsvoll, og var ved det nye hovedkvarteret da meldingen kom om Quislings statskupp. Fra hovedkvarteret i Oslo kalte Quisling tilbake mobiliserings-ordren og ga

kaptein Vagn Knudsen ordre om å vende tilbake til Oslo. Vagn Knudsen forlot ikke generalstabens, men fulgte med videre til Rena. Etter kapitulasjonen arbeidet Vagn Knudsen ved Institutt for historisk forskning.

Han var i perioden 1933 til 1945 medlem av Nasjonalsamling. I 1941 til 1945 var han sjef for Personellkontoret i Oslo-legionen. Etter krigen ble han fradømt sin grad som kaptein. I 1948 flyktet han fra Norge. Sammen med flere fremtredende NS-medlemmer dro han fra Oslo med redningseskøyta «Nord». Ved bunkring i Tanger ble han arrestert. De fikk hjelp og det lyktes dem å komme videre til Argentina via Gibraltar.

Kilder:

Familien

Norges Militære Embetsmenn 1929

Vi korrigerer

I forrige nummer av Værfts-Magazinet viste vi bilder fra 10 års jubileet til Skyteskolen. En av våre observante lesere oppdaget at vi hadde feil navn på en av personene på det første bildet (øverst til venstre). Personen ved siden av Haske er ikke Rasmussen, men Leif Furhovden.

Vi har rettet opp vårt billedarkiv og takker for tilbakemeldingen.

J.M. Johansen

Da marinen forlot Fredriksvern verft for godt i 1896 var det slutt på militær tilstedeværelse hele året. Riktig nok drev Krigsskolen sine øvelser her i sommermånedene, men ut over det var det ingen militær aktivitet. Bygningsmassen måtte jo tas vare på og den som fikk ansvar for dette var forvalter J. M. Johansen.

Hvem var så Johansen?

Johan Marthin Johansen var født i Fredriksvern i 1848. I 1877 ble han ansatt som kopist ved verftet. Senere var han i noen år politibetjent før han overtok forvalterposten ved Fredriksvern verft, en stilling han innehadde til 1923.

For 25 år siden

En viktig begivenhet som fant sted ved Fredriksvern verft i 1988 var faneoverrekkelse til Luftforsvarets skoleavdelinger. H.M. Kong Olav V var til stede og

Han var meget aktiv i det politiske liv og hadde mange tillitsverv i kommunen. Han var medlem av kommunestyre og formannskap i mange år og var i flere år forlikskommisær og medlem av havnestyret. Han ble valgt til leder for fattigkommisjonen i 1891 og denne krevende stillingen innehadde han helt til 1924, altså et tidsrom på 33 år. Det fortelles at de fattige søkte ham med tillit og håp fordi de kjente hans humane tenkesett.

For sitt omfattende arbeid i fattigkommisjonen og engasjement i Fredriksvern kommune fikk han den 1. juli 1922 tildelt Kongens fortjenestemedalje i sølv.

foresto selv overrekkelsen som skjedde 8. juni dette året. Marinemusikken spilte før selve seremonien tok til. Her er noen bilder fra begivenheten

PROGRAM	
Kl 1130	Paraderende skoler oppstilt Gjester på plass Marinemusikken spiller
Kl 1145	H M Kongen m/følge ankommer Salutt, 21 skudd H M Kongen mottas ved verftsporten av Generalinspektøren og Kommandanten H M Kongen inspisierer vakt "I gevær"
Kl 1200	Honnör/Overlevering av paraderende skoler til H M Kongen Faneoverrekkelse til den enkelte skole Bønn, ledet av feltprosten Fedrelandssalmen Parade for fanene Honnör H M Kongen m/gjester forlater tribunen i retning "Kadettbrakken" Omvisning i "Kronprinsrommet"
Kl 1235	H M Kongen m/gjester tilbake til ærestribunen Oppvisning av drilltropp fra Luftforsvarets skoler Stavern
Kl 1245	Overflyging av paradeplassen ved Luftforsvarets flyskvadroner
Kl 1250	H M Kongen m/gjester begir seg til "Kommandantboligen" Mottakelse i "Kongesalen"
Kl 1300	H M Kongen m/gjester begir seg til "Smia" for lunsj
Kl 1430	H M Kongen m/følge reiser fra Fredriksvern verft

ÆRESGJESTER OG ANDRE DELTAKERE UNDER MOTTAKELSE/LUNSJ VED HANS MAJESTET KONG OLAV'S BESØK ONSDAG 8 JUNI 1988
Hans Majestet Kong Olav V H M Kongens overadjutant, oberst I Tore Lovvik H M Kongens vakthavende adjutant, oriogskaptein Jan Sverdrup Braathen
Generalinspektøren for Luftforsvaret, generalmajor Olav F Aamoth Konstituert fylkesmann i Vestfold, Asmund Petersen Fylkesordføreren i Vestfold, Sverre Nordby Biskopen i Tunsberg bispedømme, Håkon Andersen
Sjef Luftforsvarets forsyningskommando, generalmajor Odd Swang-Rasmussen Oberst I Gunnbjörn Rokke Luftverninspektøren, oberst I Finn Otterstad Sjef Rygge hovedflystasjon, oberst I Thor Eidem Feltprosten, oberst II Egil Selvaag Sjef Luftforsvarets skoler Stavern, oberst II Finn Arnold Svendsen Sjef Luftforsvarets tekniske skolesenter, oberst II Ivar Gjetnes Sjef Luftforsvarets flygeskole, major Clamer Meltzer Sjef Luftforsvarets kontroll- og varslingskole, oberstløytnant Jan Skaar Ordføreren i Larvik, Arild Lund Politimesteren i Larvik, Leif N Olsen Sjef Personell/Luftforsvarsstaben, oberst II Hans Dramstad Sjef Plan/Luftforsvarsstaben, oberst II Bjørn Neraasen Sjef Skolestab/LSS, oberstløytnant Jarle Hafstad Sjef Luftforsvarets forvaltningsskole, oberstløytnant Magne N Olsen Sjef Luftvern skyteskolen, oberstløytnant Arne Hill Jensen Sjef Administrasjonsgruppen/LSS, oberstløytnant Nils Ranheim Sjef UB-/Assistentens skolen, major Tor Odegård Sjef Forsyningskvadronen/LSS, major Bjørn Edvardsen Sjef Luftforsvarets befalsskole, major Ola Bjerklund

Forventningsfulle tilskuere.

Kongen ankommer i følge med Generalinspektøren i Luftforsvaret.

Inspeksjon av befalsskolen. Hilser på Berit Leित्र.

Kaptein Dag Tvedt med den nye fanen til Luftforsvarets skoler i Stavern.

Major Clamer Melzer mottar Flygeskolens fane.

Kongen med følge av sjef LSS og generalinspektøren i Luftforsvaret.

Program for St. Hans i Stavern

- Kl. 18.00: Musikalsk opptakt gjennom Stavern ved byens og omegnens musikk-korps.
- Kl. 18.30: Konkurranser for barn til musikk av Stavern og Agnes Musikk-korps.
- Kl. 19.15: Tirsdagsklubbens Junioravdeling presenterer «Vårparaden 1970».
- Kl. 19.45: Opptreden av illusjonistene «Two Milinis».
- Kl. 20.00: Musikk av Stavern og Agnes Musikk-korps.
- Kl. 20.30: Fjernsynet overtar ved Børt-Erik Thoresen, Jens Book Jensen, Bror Mauritz Hansen, Anita Hegerland, Randi og Torill Eriksen, Ivar Arnesen, Arnt Haugens orkester.
- Kl. 21.26: Bålene tennes i Corntin.
- Kl. 22.00: Danseorkestrene spiller opp for tre gulv.
- Kl. 24.00: Fyrverkeri fra Corntin.
- Kl. 00.30: Tirsdagsklubbens program er slutt. Corntin er fortsatt åpen.

Dessuten:
Tre ganger 40 minutters litterær kabaret i Sjaluppskur nr. 16. Medvirkende er: Giskken Wildenvey, Terje Stigen og visesangerinnene Randi og Torill Eriksen. Forestillingene finner sted kl. 19.30 — 22.00 — 23.00.

Et sommerminne

Sommeren er over, men vi tar med et lite St. Hans minne fra 1970.

Anita Hegerland synger.

Er du redd boligkjøpet gir trang økonomi?

Få en personlig gjennomgang av din privatøkonomi med en av våre autoriserte finansielle rådgivere. Samtalen vil gi deg full innsikt i din privatøkonomi og ikke minst tryggheten du trenger. Vi vurderer sammen hvilke muligheter du har i eiendomsmarkedet.

For veiledning besøk oss på
Fritzøe Brygge 1, ring 02480,
eller besøk www.s1bv.no

Sammen kan vi la boligdrømmen
bli virkelighet!

Høstutstillingen i Stavern

Årets høstutstilling i Stavern
er lørdag 5.
og søndag 6. oktober
samt lørdag 12.
og søndag 13. oktober.

Våre utstillinger
i Galeimuseet og
i Kadettbrakka
er åpne disse dagene
fra kl 1300 - kl. 1600.
Velkommen!

